

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 7. februar 2022
Kontor: Sikkerhedskontor II
Sagsbeh: BETU
Sagsnr.: 2021-187-0043
Dok.: 2318661

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 81 vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Revision af reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning) m.v.) (L 93), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. februar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Eva Flyvholm (EL).

Nick Hækkerup

/

Louise Mariegaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 81 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Revision af reglerne om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning) m.v.) (L 93)

”Vil ministeren oplyse, hvilke garantier der eksisterer for at indsamlede teledata ikke bliver misbrugt, i lyset af Menneskerettighedsdomstolens afgørelse i Ekimdzhiev m.fl. mod Bulgarien (2022)?”

Svar:

Politiet og anklagemyndighedens adgang til at kræve oplysninger, herunder teledata, udleveret til brug for straffesager er reguleret af retsplejelovens regler om tvangsindgreb i strafferetsplejen. Dette gælder også oplysninger fra teleudbydere. Herudover kan andre myndigheder have adgang til at kræve oplysninger udleveret uden for strafferetsplejen efter regler i anden lovgivning. En sådan adgang er dog undergivet en række begrænsninger i medfør af retssikkerhedsloven. Bl.a. følger det af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, sammenholdt med § 1, stk. 2, nr. 3, at hvis en person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb i form af indgreb i meddelelseshemmeligheden over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen.

Om retsplejelovens retssikkerhedsgarantier kan Justitsministeriet generelt oplyse, at retsplejelovens kapitel 71 indeholder en række retssikkerhedsgarantier, der finder anvendelse ved indgreb i meddelelseshemmeligheden. Disse vil også gælde ved teleoplysning og udvidet teleoplysning, der fremover vil ske efter den foreslåede § 781 a.

Af retssikkerhedsgarantier skal navnlig fremhæves, at indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter forudgående retskendelse, jf. retsplejelovens § 783, stk. 1. Hvis øjemedet ellers ville forspildes, kan politiet foretage indgrebet uden forudgående retskendelse, men i så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten, jf. § 783, stk. 4. Hvis indgrebet efter rettens opfattelse ikke burde have været foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Er der tale om et indgreb, der efter rettens

opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes dette til Justitsministeriet.

Ved indgreb i meddelelshemmeligheden bliver der beskikket en advokat for den, som indgrebet angår, jf. retsplejelovens §§ 784 og 785. Efter afslutningen af et indgreb i meddelelshemmeligheden skal der efterfølgende ske underretning af den, som indgrebet angår, jf. § 788. Underretning kan dog undlades i visse tilfælde, f.eks. hvis det ville være til skade for efterforskningen.

For så vidt angår indgreb i medfør af reglerne om edition i retsplejelovens kapitel 74 gælder også en række retssikkerhedsgarantier. Disse vil også gælde ved edition efter den foreslåede § 804 a i retsplejeloven.

Justitsministeriet kan bl.a. fremhæve, at edition af registrerings- og opbevaringspligtige oplysninger efter den foreslåede § 804 a kræver forudgående retskendelse, jf. § 806, stk. 1 og 2. Hvis øjemedet ville forspildes, kan politiet dog foretage indgrebet uden forudgående retskendelse, jf. § 806, stk. 4. I så fald kan den, som indgrebet retter sig mod, anmode om, at politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægger sagen for retten.

Med lovforslaget indføres samme muligheder for advokatbeskikkelse og underretning ved edition af registrerings- og opbevaringspligtige oplysninger, som i dag gælder ved indgreb i meddelelshemmeligheden. Der henvises til det med lovforslagets § 1, nr. 13, foreslåede nye § 806, stk. 10.

Både indgreb i meddelelshemmeligheden og edition er undergivet et almindeligt proportionalitetsprincip, jf. henholdsvis retsplejelovens § 782, stk. 1, og § 805, stk. 1. Indgreb må således ikke foretages, hvis det vil være uforholdsmæssigt, henset til sagens betydning og den ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer.

Der er i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Anvendelse af teledata i straffesager, jf. cirkulære nr. 9579 af 25. august 2020, fastsat retningslinjer for anvendelse af oplysninger fra teleudbydere i straffesager.

Pkt. 2.5 indeholder f.eks. oplysninger om potentielle fejkilder og usikkerheder ved anvendelse af teledata, hvad politiet og

anklagemyndigheden skal være opmærksom på ved de forskellige typer af oplysninger. Pkt. 3.4 foreskriver herudover, at politiet skal udarbejde en rapport om hvilke data, der er indhentet i sagen, og om hvordan kvaliteten af data er kontrolleret. Det fremgår af pkt. 4.1 i meddelelsen, at i de sager, hvor oplysninger fra teleudbydere er et helt centralt bevis, kan det bl.a. være relevant at indkalde vidner, der kan belyse hvordan og med hvilken usikkerhed de centrale teledata kan tolkes i en konkret sag.

Det fremgår endvidere af pkt. 4.1.1 i meddelelsen, at hvis fejlagtigt udleverede oplysninger ønskes benyttet i retten, skal anklagemyndigheden udtrykkeligt oplyse, at der er tale om sådanne oplysninger. Herefter har forsvareren mulighed for at begære spørgsmålet forelagt for retten til afgørelse. Det vil i sidste ende være op til retten, hvilken konkret bevismæssig betydning sådanne oplysninger kan tillægges.

Det kan i øvrigt oplyses, at der gælder generelle databeskyttelsesregler om, at myndighederne kun må behandle, herunder indsamle og anvende, personoplysninger, når det er nødvendigt og proportionalt for bl.a. at udføre deres opgaver. Efter databeskyttelsesreglerne skal myndighederne desuden gennemføre passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre, at personoplysninger f.eks. ikke misbruges.

Endvidere vil oplysninger udleveret fra teleudbydere til politiet og anklagemyndigheden ligesom andre oplysninger om enkeltpersoners private forhold være beskyttet af den almindelige tavshedspligt for offentligt ansatte, jf. navnlig forvaltningslovens § 27 og straffelovens § 152. Oplysningerne kan derfor ikke frit videregives, herunder til andre myndighederne. Bl.a. vil persondatalovgivningens regler skulle iagttages, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, om videregivelse til andre forvaltningsmyndigheder.

Med hensyn til beskyttelsen mod, at teleudbydere videregiver oplysninger omfattet af deres tavshedspligt henvises til pkt. 3.7.4.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til s. 89 og 96 ff. i den kommenterede høringsoversigt (L 93, bilag 1).